

Regeringskansliet
Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.k.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkande (2018:10) Myndighetsgemensam indelning - samverkan på regional nivå (Fi/2018/00966/K)

Länsstyrelsen Skånes synpunkter i sammanfattning

Myndighetsgemensam indelning

- *Länsstyrelsen Skåne välkomnar en reformerad myndighetsgemensam indelning.*
- *Länsstyrelsen tillstyrker föreslagna myndigheter men anser att kommittén i sina utgångspunkter är alltför snäv och att viktiga myndigheter, relevanta för en myndighetsgemensam indelning därmed inte tillräckligt övervägs.*
 - *Kommittén utgångspunkt att myndigheter redan idag ska ha en regional områdesindelning innebär att för regional samverkan viktiga myndigheter inte omfattas av reformen.*
 - *Den samordnade tillsynens positiva effekter och hur en gemensam myndighetsindelning kan underlätta tillsynsarbetet beaktas inte i tillräcklig utsträckning.*
 - *Klimatanpassningsarbetet bör vara ett ytterligare verksamhetsområde vid övervägandet om vilka myndigheter som ska ha gemensam geografisk indelning.*
- *Länsstyrelsen tillstyrker kommitténs huvudförslag till geografisk indelning.*
- *Länsstyrelsen tillstyrker en gemensam förordning för reglering av den regionala indelningen.*

- För att ta tillvara potentialen med en myndighetsgemensam regional indelning krävs en utvecklad och tydlig samordning av berörda myndigheters verksamheter i området. Länsstyrelsen Skåne anser att utredningen i detta avseende har en otillräcklig analys.
 - I utredningen tas inte ställning till vem som ska ha samordningsansvaret och lämnar inte något genomarbetat förslag hur samordningen i praktiken ska genomföras. Vi förordar länsstyrelserna som samordnare i de myndighetsgemensamma områdena.
 - Den asymmetri som uppstår med en bibehållen länsindelning med 21 länsstyrelser samtidigt som en myndighetsgemensam geografisk indelning införs behöver hanteras.
 - Länsstyrelsernas nuvarande förordningsstyrda samordningsuppdrag behöver stärkas och tydliggöras. Detta oavsett om en reformerad geografisk myndighetsindelning genomförs eller inte.

Finansiering av förvaltningsutgifter för det regionala utvecklingsansvaret

- Länsstyrelsen tillstyrker kommitténs förslag

Synpunkter per kapitel

Myndighetsgemensam indelning

Länsstyrelsen Skåne delar kommitténs bedömning att det finns ett behov av att "återsamla staten" på regional nivå, vilket skulle tillföra ett territoriellt perspektiv som balans till det sektoriella. En myndighetsgemensam indelning skulle främja och skapa förutsättningar för samverkan och samordning av staten på regional nivå, till gagn för medborgare, näringsliv och det civila samhället liksom för samverkan med landsting och kommuner.

Sett ur ett nationellt perspektiv ger en myndighetsgemensam indelning i geografiska områden en tydligare struktur som underlättar möjligheterna att bedriva likartad samordning av statliga insatser över hela landet.

3.3.1 Våra utgångspunkter och 3.3.2 Områden som involverar många myndigheter

Länsstyrelsen anser att kommittén i sina utgångspunkter blir alltför snäv och att viktiga myndigheter relevanta för en myndighetsgemensam indelning därmed inte tillräckligt övervägs. Våra invändningar rör dels utgångspunkten att myndigheterna redan idag ska ha en regional områdesindelning, dels att den starka tonvikten på myndigheter med strategisk betydelse för planeringskapacitet på regional nivå innebär att rena tillsynsmyndigheter undantas.

I samtal som Länsstyrelsen haft med andra statliga myndigheter med verksamhet i länet lyftes särskilt klimatanpassningsarbetet fram som ett viktigt verksamhetsområde, där det vore lämpligt med en gemensam geografisk indelning. Klimatarbetet är också ett av flera exempel på verksamhetsområden som utredningen nämner med särskilt stort samverkansbehov. Många av de statliga myndigheter som är verksamma inom detta område har dock inte en regional indelning och faller därför utanför utredningens kriterier. Länsstyrelsen menar att hänsyn också bör tas till detta område, jämte de tre som utredningen identifierat, vid övervägandet om vilka myndigheter som ska ha gemensam geografisk indelning.

3.4 Myndigheter med gemensam indelning – förslag

Länsstyrelsen instämmer med kommittén vad gäller de myndigheter som föreslås ha en myndighetsgemensam indelning. Emellertid anser vi att ytterligare myndigheter bör övervägas. I det följande redovisas vilka ytterligare myndigheter som enligt Länsstyrelsens uppfattning bör ingå i en myndighetsgemensam indelning samt utifrån vilka bevekelsegrunder förslagen läggs.

3.4.1 Övriga myndigheter som övervägts

Kommitténs utgångspunkt att myndigheter redan idag ska ha en regional områdesindelning innebär att för regional samverkan viktiga myndigheter riskerar att tappas bort.

Försäkringskassan är av stor betydelse för regional samverkan och bör ingå bland myndigheter med gemensam regional indelning. Utifrån den enkät som utredningen refererar till i sitt betänkande lyfter landsting och regionförbund såväl som länsstyrelserna fram denna myndighet som en av de mest relevanta myndigheterna för samordnad regional indelning. Utredningen utesluter myndigheten utifrån att verksamheter inom Försäkringskassan som har faktisk betydelse för regional samverkan idag inte är regionalt organiserad. Samtidigt bedömer man att Försäkringskassan efterhand ändå kommer att anpassa sin regionala indelning efter den indelning som föreslås berörda myndigheter. Denna anpassning över tid bekräftas också av företrädare för myndigheten i Skåne län. Länsstyrelsen menar att Försäkringskassan är en viktig aktör regionalt inom exempelvis det regionala strukturfondsarbetet och mottagande av nyanlända. För att ge ökad tyngd, trovärdighet och snabbare genomslag för reformen med regional indelning bör därför också Försäkringskassan ingå bland övervägda myndigheter även om de idag inte har en regional struktur för berörda verksamheter.

Inom flera verksamhetsområden finns samband mellan Skogsstyrelsen och länsstyrelsernas verksamheter. Skogsstyrelsen ansvarar för verksamheter som omfattar flera statliga samhällsområden med frågor och beslut som innebär att flera olika statliga intressen behöver samordnas och avvägas. Samordning med den kommunala nivån krävs inom flera områden. Länsstyrelserna lyfter också fram Skogsstyrelsen som lämplig för samlad regional indelning i den enkätförfrågan som

tidigare refererats till. För att uppnå en tydligare och mer ändamålsenlig statlig regional förvaltning i skogliga frågor förordar Länsstyrelsen Skåne därför att också denna myndighet redan från början ingår i den myndighetsgemensamma indelningen.

Den samordnade tillsynens positiva effekter och hur en gemensam myndighetsindelning kan underlätta tillsynsarbetet beaktas inte i tillräcklig utsträckning.

Det finns tydliga samband mellan myndigheter som svarar för statlig tillsyn. Det finns en efterfrågan, inte minst från kommunalt håll, att staten är samordnad och effektiv i sitt tillsynsarbete. Ett samordnat tillsynsarbete ger möjlighet att genom gemensam och årlig tillsynsplanering åstadkomma effektivare tillsyn när myndigheter utövar tillsyn över samma verksamheter. Det skulle innebära besparingar för såväl statsförvaltningen som den kommunala sektorn liksom för näringslivet och enskilda. Möjligheten att samordna den statliga tillsynen ökar om myndigheterna har samma regionala indelning. Exempelvis är Arbetsmiljöverkets tillsynsobjekt i många fall föremål för tillsyn av andra myndigheter. Det gäller bl.a. Sevesolagstiftningen där såväl länsstyrelsen som Arbetsmiljöverket har tillsynsuppgifter.

När det gäller tillsynsmyndigheten Inspektionen för vård och omsorg (IVO) genomförs tillsynsarbete i samverkan med andra myndigheter där man ser att tillsynen är kopplade med varandras uppgifter. Samordnad tillsyn utvecklas exempelvis med Arbetsmiljöverket och Försäkringskassan.

Länsstyrelsen förordar därför att myndigheter, såsom Arbetsmiljöverket och IVO, med omfattande tillsynsverksamhet som har tydlig beröring med andra myndigheters tillsynsuppgifter också omfattas av en myndighetsgemensam regional indelning.

3.4.2 Reglering av den regionala indelningen

Över tid är en gemensam förordning att föredra. Att hantera regleringen via myndighetsinstruktionerna skulle, som en konsekvens av att överskådligheten går förlorad, medföra svårigheter att hålla ihop reformen över ett längre tidsperspektiv. I avsaknad av helhetsperspektiv kan i enskilda instruktioner införas bestämmelser som inte överensstämmer med reformen i sin helhet.

En central utgångspunkt bör vara att i samband med nyinrättade myndigheter eller vid inrättande av regionala organisationer i befintliga myndigheter att den föreslagna regionala indelningen ska följas.

3.4.3 Följder av samordnad indelning för länsstyrelsernas samordningsuppgift

För att hantera sektorsövergripande samhällsutmaningar behövs en tydlig, stark och samordnad statlig närvaro på regional nivå. Detta skapar ytterligare förutsättningar för länsstyrelserna att strukturerat ta sig an sin instruktionsenliga uppgift att samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser i länet. En regionalt samlad stat skulle ge Länsstyrelsen möjlighet att verka för en tydligare och mer samordnad statlig röst.

För att ta tillvara potentialen med en myndighetsgemensam regional indelning krävs en utvecklad och tydlig samordning av berörda myndigheters verksamheter i området. Länsstyrelsen Skåne anser att utredningen i detta avseende har en otillräcklig analys.

Kommittén tar inte ställning till vem som ska ha samordningsansvaret och lämnar inte något genomarbetat förslag hur samordningen i praktiken ska genomföras. Följden av ett uteblivet ställningstagande om samordningsansvaret är att konsekvenserna för länsstyrelsernas samordningsuppgift inte blir tillräckligt utredd och besvarad.

Länsstyrelsen Skåne har följande synpunkter och förslag gällande den statliga samordningen och länsstyrelsernas framtida uppgift att samordna statliga insatser.

- Länsstyrelsen Skåne avvisar alternativet med uppdelat sektorsvis samordningsansvar. För att nyttja den fulla samordningspotentialen utifrån en gemensam regional indelning krävs att samordningsansvaret hålls samman i de myndighetsgemensamma områdena. Länsstyrelsen har idag samordningsansvaret i sitt län och är därmed väl skickad att ta ansvaret i vart och ett av de geografiska områdena. Vi välkomnar således ett uppdrag till länsstyrelsen som samordnare i de myndighetsgemensamma områdena.
- En konsekvens av ovanstående ställningstagande blir att vart och ett av de geografiska områdena omfattar två eller flera länsstyrelser med instruktionsenliga samordningsuppgifter. Kommittén konstaterar att det blir svårt att nå en effektiv samordning om flera myndigheter inom ett område ska ha samma samordningsuppdrag. Vi ser att berörda myndigheter kommer att ha förväntningar och krav på att länsstyrelserna synkroniserar sitt samordningsuppdrag. Den asymmetri som uppstår med en bibehållen länsindelning med 21 länsstyrelser samtidigt som en myndighetsgemensam geografisk indelning införs behöver således hanteras.
- Länsstyrelserna har redan idag en långtgående samverkan men den kommer att behöva fördjupas ytterligare avseende statlig samordning inom de

2018-08-28

Dnr 100-9500-2018

områden som blir resultatet av en gemensam indelning. Länsstyrelserna hanterar detta delvis redan idag när myndigheter som har en regional indelning som sträcker sig över flera län kan se behov av att, utifrån aktuell verksamhets art och resurstillgång, prioritera mellan länsstyrelser. Kommittén föreslår att det i alternativet med länsstyrelserna som samordnare i de myndighetsgemensamma områdena utses en länsstyrelse med ett överordnat samordningsansvar. En jämförelse kan här göras med Försvarsberedningen där man i sin rapport från december 2017 föreslår att det inom respektive föreslagna civilområde, där flera län ingår, utses en landshövding att hålla samman beredskapsplaneringen för civilt försvar. Vi finner ett förslag med överordnat samordningsansvar som rimligt men att det kan innebära förändringar i länsstyrelsernas inbördes struktur. Genomförandet av ett sådant förslag bör därför föregås av en noggrann utredning om samordningsansvarets omfattning och dess mandat.

- Utöver beaktande av konsekvensen av flera länsstyrelsernas samordningsansvar inom samma område behöver länsstyrelsernas samordningsroll och myndigheternas samverkansansvar ytterligare förtydligas. Behovet kvarstår oavsett om en reformerad geografisk indelning genomförs eller inte. Vi har tidigare, bl.a. i yttrandet över Indelningskommitténs delbetänkande SOU 2016:48 Regional indelning, lyft fram behovet av att tydliggöra och stärka länsstyrelsernas nuvarande förordningsstyrda generella samordningsuppdrag. En sådan reglering ska också omfatta att det i berörda myndigheters instruktioner framgår en skyldighet att samverka med länsstyrelserna och övriga berörda myndigheter.
- Länsstyrelsen vill betona vikten av att berörda myndigheter företräds av områdeschefer med mandat, regional kunskap och resurser för att förverkliga en utvecklad samverkan.

3.5 Förslag till geografisk indelning

Länsstyrelsen Skåne tillstyrker kommitténs huvudförslag. Huvudförslaget skapar förutsättningar för kommunsektorn att möta en samordnad stat samtidigt som förslaget är till fördel för samordning inom totalförsvarsarbetet. Vi vill emellertid betona att förslagets genomförande är överordnat vilket antal regioner som regeringen väljer. Oavsett vilken geografisk indelning som slutligen väljs innebär det en struktur som är bättre än rådande förhållande.

Slutligen vill Länsstyrelsen stryka under utredningens grundläggande utgångspunkt om att inte bryta nuvarande läns- och landstingsgränser.

3.8 Ikraftträdande

Länstyrelsen Skåne tillstyrker utredningens förslag. Dock behöver det statliga samordningsansvaret klarläggas och uppgiften till sitt innehåll förtydligas innan reformens ikraftträdande.

Finansiering av förvaltningsutgifter för det regionala utvecklingsansvaret

Länstyrelsen Skåne tillstyrker utredningens förslag.

Övriga förslag

Länstyrelsen avstår från att lämna synpunkter på kommitténs förslag i övrigt.

Detta yttrande har beslutats av landshövding Anneli Hulthén med senior utredare Mats Kryhl som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsöverdirektör Ola Melin och enhetschef Johanna Pivén deltagit.

Anneli Hulthén

Mats Kryhl

Denna handling har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.